

בש"פ 3656/23 - חאתם חריס נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3656/23

לפני: כבוד השופט י' כשר

המבקש: חאתםחריס

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע (כב' השופט י' עטר) מיום 14.4.2023 ב-עמ"ת 18039-04-23

בשם המבקש: עו"ד ראופנג'אר

החלטה

1. לפניי בקשה למתן רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר-שבע (השופט א' עטר) מיום 14.4.2023 ב-עמ"ת 18039-04-23. בהחלטה זו קיבל בית המשפט המחוזי את ערר המדינה על החלטת בית משפט השלום באשקלון (השופטת ד' משעלי ביטון) מיום 13.4.2023 ב-מ"ת 48298-03-23, והורה על הארכת מעצרו של המבקש עד תום ההליכים.

רקע והליכים קודמים

2. המבקש הוא תושב הרשות הפלסטינית.

3. ביום 21.3.2023 הוגש כנגד המבקש כתב אישום המייחס לו, בשני אישומים שונים, שתי עבירות של גניבת רכב לפי סעיף 413 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, ועבירה אחת של כניסה או ישיבה בישראל שלא כחוק לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952.

לפי המתואר בכתב האישום, המבקש גנב שני כלי רכב שונים, "רייזר" וטרקטור, בשני מועדים במהלך חודש ינואר 2023, משני מושבים בתחומי מדינת ישראל - מושב ינון ומושב ערוגות. על פי הנתען בכתב האישום, המבקש חבר עם אדם נוסף בשם מאהרזאזה, נהג הובלות תושב מדינת ישראל (להלן: מאהר), על מנת שסייע לו להעמיס את כלי הרכב שגנב ולהעבירם אל מחוץ לגבולות ישראל. הרכב הראשון שגנב על ידי המבקש הובל במשאית אל מחוץ לגבולות ישראל, ואילו הרכב השני שגנב על ידי המבקש והועמס גם הוא על המשאית, נתפס על ידי שוטרי משטרת ישראל בשטחי מדינת ישראל. עת שגנב את הרכב השני, נכנס המבקש למדינת ישראל ושהה בה בניגוד לדין, בלי שהוא מחזיק בידו אישור כניסה או שהייה בישראל.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה למעצרו של המבקש עד תום ההליכים נגדו. בבקשה נטען כי קיימות ראיות לכאורה לביצוע העבירות המיוחסות למבקש, וכי מתקיימות בעניינו עילות מעצר בשל מסוכנותו לשלום הציבור ורכושו, ובשל חשש להימלטותו מן הדין.

5. ביום 3.4.2023, קבע בית משפט השלום כי ניתן לשקול חלופת מעצר בעניינו של המבקש "מאחר ועיקר התשתית הראייתית מבוססת על עדותו של מאהר אשר הינו שותף לעבירות והיא מבוססת על תמונה בלבד, בהינתן שמאחר משוחרר ללא תנאים, ובהינתן התנהגותו של המשיב[המבקש- י' כ'] עת התייצב לחקירה מיד שזומן". ביום 13.4.2023 הורה בית משפט השלום על שחרורו של המבקש, בכפוף לחתימה על ערבות עצמית בסך 30,000 ש"ח, הפקדה במזומן בסך 30,000 ש"ח וערבות צד ג' של כל אחד משלושת המפקחים, בסך 30,000 ש"ח. בהחלטה זו, העניק בית משפט השלום משקל מכריע לעקרון השוויון בין נאשמים, תוך שקבע כי:

"הגם שמדובר בגניבות של שני כלי רכב ובנקל ניתן היה להורות על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים, הרי שלא ניתן להתעלם מכך שמאחר, השותף המלא לעבירות שוחרר על ידי משטרת ישראל לאחר שנאספו ראיות גם כנגדו" [ההדגשה הוספה- י' כ']

6. המשיבה מיאנה להשלים עם קביעתו של בית משפט השלום, והגישה ערר לבית המשפט המחוזי. ביום 14.4.2023 קיבל בית המשפט המחוזי את ערר המשיבה, והורה על מעצרו של המבקש עד תום ההליכים נגדו. בית המשפט המחוזי ציין כי מדובר בתושב הרשות הפלסטינית אשר קיים חשש שיימלט מן הדין, וכן כי קיימות נגדו ראיות לכאורה, וכי נסיבות ביצוע העבירות, בתחכום וב"מקצועיות", מקימות עילת מסוכנות מובהקת. עוד הדגיש בית המשפט המחוזי כי נוכח ההבחנות המשמעותיות בין עניינו של המבקש, לבין עניינו של מאהר, אין המדובר באפליה בין שווים. זאת, הואיל והמבקש התנהל באופן "מקצועי" יותר ממאהר, והואיל ומאחר הוא אזרח מדינת ישראל, והמבקש הוא תושב הרשות הפלסטינית - עובדה המקימה עילת מעצר נוספת של חשש להימלטות מהדין, ואשר לה נפקות נוספת מקום בו בניגוד למאהר, המבקש גם ביצע עבירה של כניסה לישראל שלא כחוק.

מכאן הבקשה שלפניי.

7. טענתו המרכזית של המבקש היא כי בקשתו מעוררת שאלה משפטית עקרונית בעלת חשיבות ציבורית החורגת מעניינו הפרטני, והיא: "האם הבחנה כלשהי בין נאשמים בביצוע בעבירות בצוותא חדא יש בה כדי להביא להבחנה משמעותית בתנאי שחרורם, כך שאחד משוחרר ללא כל תנאי והאחר נעצר עד לתום ההליכים?". עוד טען המבקש כי יש ליתן רשות לערור מקום בו הן לעניין הראיות והן לעניין ההבחנה בין המבקש לבין מאהר פסק בית משפט

השלום באופן אחד, ובית המשפט המחוזי באופן שונה.

דין והכרעה

8. לאחר שעיינתי בבקשה ובנספחיה, הגעתי למסקנה שדינה להידחות. כידוע, הלכה היא כי בקשות למתן רשות לערור לפי סעיף 53(א1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, תתקבלנה אך במקרים מיוחדים, כאשר הן מעוררות שאלה משפטיות בעלת חשיבות עקרונית או ציבורית, החורגת מעניינו הפרטני של המבקש, או כאשר מתקיימות נסיבות חריגות המצדיקות היעדרות לבקשה (ראו, מיני רבים: בש"פ 236/23 אלנגאר נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (9.1.2023) (להלן: עניין אלנגאר); בש"פ 6766/22 סעאפין נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (13.11.2022) (להלן: עניין סעאפין)).

חרף ניסיונו של המבקש לשוות לבקשתו נופך עקרוני, לא מצאתי כי היא עומדת באמות המידה האמורות, מקום בו החלטתו של בית המשפט המחוזי תחומה לעניינו הפרטני של המבקש, ואינה מגלה נסיבות חריגות המצדיקות התערבות ב-"גלגול שלישי".

9. אכן, בית משפט זה עמד לא פעם על חשיבותו של עקרון השוויון בין נאשמים, לעניין מעצר ושחרור ממעצר, תוך שקבע כי:

"במסגרת השיקולים שבוחן בית משפט בבואו להכריע בנוגע למעצרו או שחרור ממעצר של אדם, שומה על בית המשפט לשיקול גם את עיקרון השוויון בין נאשמים. עיקרון זה יונק את כוחו מעיקרון השוויון האוסר על אפליה בין שווים, ולפיו בהיעדר טעמים המצדיקים זאת - אין להפלות בין נאשמים לעניין מעצרים" (בש"פ 3543/15 מדינת ישראל נ' כהן, פסקה 14 (8.6.2015); וראו גם: בש"פ 8570/22 מדינת ישראל נ' קסאס, פסקה 17 (11.1.2023); בש"פ 4261/22 ניאמצ'יק נ' מדינת ישראל (12.7.2022)).

עקרון השוויון בין נאשמים עמד גם לנגד עיניו של בית המשפט המחוזי, שבניגוד לבית משפט השלום סבר כי בעניינו קיים שוני מהותי בין מאהר לבין המבקש, אשר מצדיק את ההבחנה ביניהם, ובלשונו של בית המשפט המחוזי:

"נוכח ההבחנות המובהקות בין עניינו של המשיב לעניינו של מאהר סבורני כי אין מדובר באפליה בין שווים ומכאן שמשקלו של שיקול זה מועם במידה ניכרת".

10. לא מצאתי כי נפל פגם בהחלטת בית המשפט המחוזי, אשר מצדיק התערבות ב-"גלגול שלישי".

ראשית, כפי שציין המבקש, טרם הוגש כתב אישום כנגד מאהר - כך שקיים קושי להחיל גזרה שווה ביניהם על בסיס עקרון השוויון בין נאשמים;

שנית, אין פסול בכך שבית המשפט המחוזי נתן משקל לעובדה שהמבקש אינו תושב ישראל, אלא תושב הרשות הפלסטינית. על פי ההלכה הפסוקה, עובדה זו היא אכן רלוונטית לעניין, והיא עשויה ליצור הבחנה בין נאשמים שונים, מקום בו היא מקימה חשש טבוע להימלטות מן הדין. זאת, הגם שאין היא מייתרת את בדיקת נסיבותיו של כל נאשם (עניין סעאפין, בפסקה 12).

בענייננו, בחן בית המשפט המחוזי את נסיבות המקרה, ועמד על כך שהמבקש פעל באופן "מקצועי" יותר ממאהר; על כך שבעניינו של המבקש חלה עילת מעצר נוספת של חשש להימלטות מן הדין, לאור היותו תושב הרשות הפלסטינית; ועל כך שבניגוד למאהר, המבקש גם פעל להיכנס שלא כחוק לשטח ישראל.

אגב כך, בית המשפט המחוזי יישם כראוי את ההלכה הקובעת את השיקולים שיש לשקול בעת בחינת שחרורו של תושב הרשות הפלסטינית לחלופת מעצר (בש"פ 6781/13 קונדוס נ' מדינת ישראל, פסקאות 11-13 (4.11.2013)). בכלל זה נלקח בחשבון האישום בעבירות הנוספות לעבירת הכניסה לישראל, והתחכום שהיה כרוך בביצוען (עניין אלנגאר, בפסקה 5).

11. עוד יצוין כי עצם העובדה שבית המשפט המחוזי הגיע למסקנה שונה מזו שאליה הגיע בית משפט השלום אינה מהווה עילה למתן רשות לערור ב-"סיבוב שלישי" (ראו, בין רבים: בש"פ 3423/23 זאהדה נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (8.5.2023); בש"פ 2109/23 עמאש נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (15.3.2023)).

12. סוף דבר: הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ד' בסיון התשפ"ג (24.5.2023).

ש ו פ ט

